

УДК 657.42: 336.02

Панченко О. М.¹

Коврига І. А.²

¹канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

²студ. гр. ФЕУЗ-622М ЗНТУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З РУХУ ТОВАРІВ

Товар – це продукт праці, який виготовлений для подальшого продажу (обміну) та основною метою якого є задоволення споживчих потреб покупців [1, с. 42]. При цьому підприємство, як правило, не вносить суттєвих змін у фізичну форму товарів, вони є готовими виробами вже при закупці у постачальника. Законодавчою основою організації обліку операцій з руху товарів на підприємстві є:

– Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [2]

– Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [3]

Організація бухгалтерського обліку операцій з руху товарів залежить: від форми виходу товару на ринок: пряма (продавець чи покупець) чи з участю посередників; від змісту товарних операцій; від облікової політики підприємства та інших чинників [4, с. 11].

Оцінка товарів та їх облік є важливою передумовою організації обліку цієї ділянки, адже вона впливає на точність фінансових результатів підприємства. Оцінку і облік товарних запасів за їх окремими видами слід розглядати на наступних етапах їх руху:

- при надходженні запасів;
- при вибутті запасів;
- на дату складання звітності.

Кожний етап руху товарів супроводжується оформленням первинних документів, які потім знаходять відображення в бухгалтерському обліку.

Надходження товарів на підприємство найчастіше здійснюється шляхом придбання за грошові кошти. Інші шляхи надходження товарів: обмін на подібні або неподібні активи, через виявлення надлишків товарів при інвентаризації, у вигляді дарунку тощо. Також товар може надійти до підприємства після його повернення покупцем протягом встановленого гарантійного строку.

До вартості товарів при їх надходженні включаються суми, сплачені постачальникам, суми ввізного мита, транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) тощо. Якщо ТЗВ визначаються окремо, їх облік ведеться на субрахунок «Транспортно-заготівельні витрати».

Надходження товарів, як і інших запасів, оформлюється первинними документами: накладна, рахунок-фактура, прибутковий ордер, платіжна вимога-доручення, податкова накладна тощо.

Основним напрямком вибуття товарів є операції з їх реалізації. При цьому можуть застосовувати один з методів оцінки вибуття товарів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІ-ФО); нормативних затрат; ціни продажу. Перші чотири методи використовують в оптовій торгівлі. Метод ціни продажу – у роздрібній торгівлі.

Також вибуття товарів в облік відображають у разі нормованих та ненормованих товарних втрат, наприклад, у разі зіпсування, крадіжки та інших видах втрати очікуваної економічної вигоди.

Синтетичний облік товарів ведеться за журнальної форми обліку у розділі 3 журналу 5-а, за спрощеної форми – у відомості 2-м.

В оптовій торгівлі товари обліковують на субрахунок 281 «Товари на складі», в роздрібній – на рахунок 282 «Товари в торгівлі»; в роздрібній торгівлі можуть використовуватися обидва субрахунки: 281 – для обліку товарів на складі підприємства роздрібною торгівлі, 282 – для обліку товарів у торговому залі. У роздрібній торгівлі, якщо облік товарів ведеться за цінами продажу, на них при оприбуткуванні встановлюється торгова націнка.

Аналітичний облік товарів ведеться за їх найменуванням (номенклатурою) або однорідною групою (видом). За журнальної форми аналітичний облік ведеться в розділі 4 журналу 5-а, за спрощеної форми – у відомості 2-м.

Регістром аналітичного обліку з обліку товарів на складі є картка складського обліку.

У звітній формі 1 – «Баланс» сальдо 28 рахунку згортається по всіх субрахунках. До валюти балансу включається купівельна вартість товарів. Доходи та витрати від вибуття товарів відображують у звітній формі 2 – «Звіт про фінансові результати».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тзор А. Я. Торгівля як об'єкт бухгалтерського обліку / А. Я. Тзор. – М.: АСТ-прес. – 2008. – 246 с.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

4. Озорнин Є. А. Організація обліку і внутрішнього контролю товарів у торговельних організаціях споживчої кооперації / Є. А. Озорнин. – М. – 2008. – 20 с.